

ומפרשת הגמרא:

צמר דחטאת ואשם שנתלש והומם ופדאו ושחטו לא תיבעי לך שודאי מותר הוא, ואין לחוש שמא ישהה מלהקריבו בשביל השער, דכיון דלכפרה אתו חטאת ואשם לא משהי להו.

וכן צמר דבכור תם ומעשר תם נמי לא תיבעי לך, דכיון דלאו לכפרה אתו גזרינן דילמא משהו להו מלהקריבו.

כי תיבעי לך, צמר דעולה מאי, האם יש לדמותו לחטאת ואשם, או לבכור ומעשר, וצדדי הספק הם:

ב-כ ב-כ **כיון דעיקר לאו לכפרה אתי, יש לחוש דילמא משהי לה.**

או דילמא: כיון דעולה נמי מכפרה אעשה [כיון שיש בעולה כפרה על מצוות עשה שעבר] לא משהי לה, ומותר השער.⁽¹⁾

תא שמע דלא גזרינן בעולה דילמא משהי לה, ממה ששינו בברייתא המובאת לעיל:

התולש צמר מבכור תם אף על פי שנולד בו מום, שחטו אסור, בכור בעל מום שתלש ממנו ואחר כך מת, עקביא בן מהללאל מתיר, וחכמים אוסרים.

וסבורה הגמרא לפרש: טעמא דתולש בכוונה מבכור תם הוא דאסור אף על גב דשחטו, הא נתלש שרי אפילו מבכור תם, ולא חיישינן דילמא משהי לה, דבקרבן שהוא צריך להקריב לא חיישינן שמא ישהנו,⁽²⁾ וכל שכן עולה תמימה דלא משהי לה, כיון שיש בה גם כפרה.

שנשר מהבכור תיכף כשהומם אף אם לא שחטו עדיין, דהא לרבי יוסי עקביא מתיר אף בנשר מבעל מום ומת ולא בא לכלל היתר, ואין מקום לחלק בין נשר מבעל מום, לבין נשר והומם. [בפשוטו דבריו צריכים ביאור, שהרי בנשר מבעל מום אין איסור כלל מן התורה לשיטת התוספות, ואיך נלמוד מזה להתיר איסור הנאה משער של קרבן תמים, ואפילו להסוברים שאף בפסולי המוקדשין אסורה הגיזה עצמה, כבר צידד המנחת ברוך לומר, דלרבי יוסי המתיר לעקביא אפילו במת, אכן אין איסור מן התורה לכל הראשונים, וכמובא בהערות לעיל].

2. אין מצוי בגמרא, שתאמר הגמרא תחילה דבבכור לא תיבעי לך, וכשבאה הגמרא לפשוט את הספק מוכיחה הגמרא שאף בבכור יש מקום לדון.

סתירה לדברי החזון איש שהועיח דשקדו טפי בתם שלא ישהה מברייתא זו, שהרי לא שמיעא להו ברייתא זו.

1. מתבאר מן הסוגיא, שאף בעולה תמימה שהשער עצמו אסור בהנאה [שלא כפסולי המוקדשין ובכור בעל מום שיש לומר כהתוספות, שמעשה הגיזה אסור, ולא הגיזה עצמה], מכל מקום כיון דהוממה העולה אחר כך [ופדאה, ובבכור אפילו בלי פדיון] ושחטה, הותר גם השער שנשר בהיותם תמימים וקדשי מזבח, וכל מה שיש לדון בזה הוא משום גזירה דרבנן שמא ישהנו.

וביאר החזון איש [בכורות כא י']: מן הדין אפילו נשר מבכור תם, והומם ושחטו מותר, דכיון דהומם וחשיב כנפדה גם הצמר שנשר בכלל היתר.

והוסיף עוד: ומשמע דמן התורה מותר הצמר